ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 26ης Οκτωβρίου 1995 *

Στην υπόθεση C-36/94,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Tribunal Fiscal Aduaneiro de Lisboa (Πορτογαλία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Siesse — Soluções Integrais em Sistemas Software e Aplicações, Ld.ª

και

Director da Alfândega de Alcântara,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΟΚ) 4151/88 του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για τον καθορισμό των διατάξεων που εφαρμόζονται για τα εμπορεύματα τα οποία εισέρχονται στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας (ΕΕ L 367, σ. 1),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους D. A. O. Edward, πρόεδρο τμήματος, J.-P. Puissochet (εισηγητή), C. Gulmann, P. Jann και L. Sevón, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η πορτογαλική.

γενικός εισαγγελέας: M. B. Elmer
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Πορτογαλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Luís Fernandes, διευθυντή της Νομικής Υπηρεσίας της Γενικής Διευθύνσεως των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων του Υπουργείου Εξωτερικών, και τον Angelo Cortesão Seiça Neves, νομικό στην ίδια διεύθυνση,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εκπροσωπούμενη από τον Francisco de Sousa Fialho, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Siesse, προσφεύγουσας της κύριας δίκης, εκπροσωπούμενης από τον João Teixeira Alves, δικηγόρο Λισαβόνας, της Πορτογαλικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον Angelo Cortesão Seiça Neves και της Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τον Francisco de Sousa Fialho, κατά τη συνεδρίαση της 29ης Ιουνίου 1995,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 14ης Σεπτεμβρίου 1995,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με διάταξη της 20ής Ιανουαρίου 1994, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 26 του ίδιου μήνα, το Tribunal Fiscal Aduaneiro de Lisboa υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, τρία προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΟΚ) 4151/88 του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για τον καθορισμό των διατάξεων που εφαρμόζονται για τα εμπορεύματα τα οποία εισέρχονται στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας (ΕΕ L 367, σ. 1).

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της εταιρίας Siesse — Soluções Integrais em Sistemas Software e Aplicações Ld. a (στο εξής: Siesse) και του Director da Alfândega de Alcântara-Lisboa (διευθυντή του τελωνείου της Alcântara στη Λισαβόνα), ως προς την επιβολή προσαυξήσεως λόγω υπερβάσεως της προθεσμίας που προβλέπεται για τον εκτελωνισμό των εμπορευμάτων.

3 Ο κανονισμός 4151/88 προβλέπει, μεταξύ άλλων, στα άρθρα του 14 έως 19 ότι τα εμπορεύματα που προσκομίζονται στο τελωνείο πρέπει, μέσα στις προθεσμίες που καθορίζει η τελωνειακή αρχή που δεν μπορούν να υπερβαίνουν, αναλόγως του τρόπου μεταφοράς, τις 20 ή 45 ημέρες, να αποτελέσουν αντικείμενο διασαφήσεως για να τεθούν σε ελεύθερη κυκλοφορία ή αιτήσεως για να λάβουν άλλον τελωνειακό προορισμό. Διευκρινίζεται ότι μέχρις ότου λάβουν τελωνειακό προορισμό τα εμπορεύματα τίθενται υπό καθεστώς προσωρινής εναποθέσεως και η τελωνειακή αρχή, η οποία μπορεί να εγκρίνει παράταση των προθεσμιών, παίρνει κάθε αναγκαίο μέτρο, συμπεριλαμβανομένης της πωλήσεως, προκειμένου να ρυθμιστεί η κατάσταση των εμπορευμάτων για τα οποία δεν έχουν αρχίσει οι διατυπώσεις μέσα στις προθεσμίες αυτές.

4 Στο εσωτερικό δίκαιο, το άρθρο 638 του Regulamento das Alfândegas (πορτογαλικός τελωνειακός κώδικας) ορίζει ότι τα εναποτιθέμενα εμπορεύματα

πωλούνται συνήθως από τα τελωνεία, μετά τη συμπλήρωση των νομίμων διατυπώσεων, όταν σημειώνεται υπέρβαση των προθεσμιών. Εντούτοις, το άρθρο 639 του ιδίου τελωνειακού κώδικα προβλέπει ότι οι κύριοι των εμπορευμάτων αυτών μπορούν ακόμη να τα εκτελωνίσουν εάν υποβάλουν σχετική αίτηση εντός προθεσμίας έξι μηνών από της υπαγωγής του εμπορεύματος στο καθεστώς του δημόσιου πλειστηριασμού. Τα εμπορεύματα που εκτελωνίζονται κατ' αυτόν τον τρόπο υπόκεινται στην πληρωμή όλων των οφειλομένων επιβαρύνσεων και φόρων με προσαύξηση 5 % επί της αξίας τους.

5 Η Siesse, με έδρα τη Λισαβόνα, εισήγαγε το 1993 μια παρτίδα μηχανογραφικού υλικού που αποτέλεσε αντικείμενο συνοπτικής διασαφήσεως και τέθηκε σε προσωρινή εναπόθεση για 20 ημέρες. Επειδή δεν διασάφησε το εμπόρευμα για να υπαχθεί σε ένα τελωνειακό καθεστώς μέσα στην προθεσμία αυτή, η επιχείρηση κατόρθωσε να προβεί στη συνέχεια στον εκτελωνισμό μόνον αφού κατέβαλε ποσόν ίσο προς το 5 % της αξίας των εμπορευμάτων, σύμφωνα με το άρθρο 639 του πορτογαλικού τελωνειακού κώδικα. Κατόπιν αυτού, άσκησε ενώπιον του Tribunal Fiscal Aduaneiro de Lisboa προσφυγή κατά της εκκαθαριστικής πράξεως του ποσού αυτού, ισχυριζόμενη ότι η πράξη αυτή είναι ασυμβίβαστη προς το κοινοτικό δίκαιο.

6 Κρίνοντας ότι η επίλυση της διαφοράς εξαρτάται από την ερμηνεία της κοινοτικής ρυθμίσεως, το επιληφθέν εθνικό δικαστήριο αποφάσισε να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα ερωτήματα:

«1) Μετά την πάροδο των προθεσμιών του άρθρου 15, παράγραφος 1, στοιχεία α' και β', του κανονισμού (ΕΟΚ) 4151/88 του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, εξακολουθεί η τελωνειακή αρχή να μπορεί να επιτρέπει στους κυρίους των εμπορευμάτων να τα διασαφούν για ελεύθερη κυκλοφορία;

2) Στην περίπτωση αυτή, είναι απαιτητοί μόνον οι δασμοί και οι λοιπές επιβαρύνσεις που οφείλονται για την εισαγωγή, συν τις δαπάνες που ενδεχομένως προκύπτουν από την προσωρινή εναπόθεση;

3) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, μπορεί η ίδια αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 19, παράγραφος 1, του εν λόγω κοινοτικού κανονισμού, να εξαρτά τη χορήγηση αυτής της άδειας από την καταβολή ορισμένου χρηματικού ποσού, πέρα των αναφερομένων στο δεύτερο ερώτημα δασμών, λοιπών επιβαρύνσεων και δαπανών, το οποίο συνιστά έσοδο του κράτους μέλους;»

Επί του πρώτου ερωτήματος

7 Με το πρώτο ερώτημα, το εθνικό δικαστήριο ερωτά εάν ο κανονισμός 4151/88 αντιτίθεται στο να αποδέχεται η τελωνειακή αρχή, μετά την πάροδο των προθεσμιών που προβλέπονται στο άρθρο 15, παράγραφος 1, διασάφηση για τη θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων που εισέρχονται στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας.

8 Όπως προτείνουν η Πορτογαλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, στο ερώτημα αυτό πρέπει να δοθεί αρνητική απάντηση.

9 Δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 1, του προαναφερθέντος κανονισμού, όταν τα εμπορεύματα έχουν αποτελέσει αντικείμενο συνοπτικής διασαφήσεως, πρέπει στη συνέχεια να διασαφηθούν για ελεύθερη κυκλοφορία ή για να υπαχθούν σε κάποιο άλλο τελωνειακό καθεστώς ή να αποτελέσουν αντικείμενο

αιτήσεως για να λάβουν έναν από τους άλλους τελωνειακούς προορισμούς μέσα στις προθεσμίες που καθορίζει η τελωνειακή αρχή. Οι προθεσμίες αυτές δεν πρέπει να υπερβαίνουν τις 45 ημέρες από την ημερομηνία καταθέσεως της συνοπτικής διασαφήσεως για τα εμπορεύματα που φθάνουν διά θαλάσσης και τις 20 ημέρες για τα εμπορεύματα που φθάνουν με άλλο τρόπο μεταφοράς. Η παράγραφος 2 του ιδίου άρθρου επιτρέπει στην τελωνειακή αρχή να εγκρίνει παράταση των προθεσμιών αυτών, χωρίς όμως η παράταση αυτή να μπορεί να υπερβεί τις πραγματικές ανάγκες που δικαιολογούνται από τις περιστάσεις.

10 Εξάλλου, το άρθρο 19, παράγραφος 1, του ιδίου κανονισμού ορίζει ότι η τελωνειακή αρχή πρέπει να λαμβάνει χωρίς καθυστέρηση κάθε απαραίτητο μέτρο, συμπεριλαμβανομένης της πωλήσεως των εμπορευμάτων, προκειμένου να ρυθμιστεί η κατάσταση των εμπορευμάτων για τα οποία δεν έχουν αρχίσει οι διατυπώσεις μέσα στις προβλεπόμενες προθεσμίες. Κατά την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού, η τελωνειακή αρχή μπορεί, με ευθύνη και έξοδα του προσώπου που κατέχει τα εμπορεύματα, να τα μεταφέρει σε ειδικό χώρο που βρίσκεται υπό την επιτήρησή της, έως ότου τακτοποιηθεί η κατάστασή τους.

11 Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι η τελωνειακή αρχή, αφενός, μπορεί να εγκρίνει παράταση των προθεσμιών που προβλέπονται όταν το δικαιολογούν οι περιπτώσεις και, αφετέρου, πρέπει να προβαίνει στην τακτοποίηση της καταστάσεως των εμπορευμάτων μετά την πάροδο των προθεσμιών αυτών. Συναφώς, καίτοι το άρθρο 19 προβλέπει την πώληση ως έσχατο μέτρο, ουδόλως αποκλείει τη δυνατότητα τακτοποιήσεως της καταστάσεως διά της αποδοχής διασαφήσεως για τη θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία.

12 Επομένως, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι ο κανονισμός 4151/88 δεν αντιτίθεται στο να αποδέχεται η τελωνειακή αρχή, μετά την εκπνοή των προθεσμιών που προβλέπει το άρθρο 15, παράγραφος 1, διασάφηση για τη θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων που εισέρχονται στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας.

Επί του δευτέρου και του τρίτου ερωτήματος

13 Με τα ερωτήματα αυτά, το αιτούν δικαστήριο ερωτά εάν το άρθρο 19 του κανονισμού 4151/88 αντιτίθεται στο να απαιτεί η τελωνειακή αρχή την καταβολή ποσού εκτός των δασμών και των ενδεχομένων επιβαρύνσεων που προκύπτουν από την προσωρινή εναπόθεση των εμπορευμάτων προκειμένου να αποδεχθούν διασάφηση για τη θέση τους σε ελεύθερη κυκλοφορία μετά την εκπνοή των προθεσμιών που προβλέπει το άρθρο 15, παράγραφος 1, του ιδίου κανονισμού. Το ζήτημα αυτό αφορά συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από το σκεπτικό της διατάξεως περί παραπομπής, τη δυνατότητα, ενόψει της κοινοτικής ρυθμίσεως, επιβολής επιβαρύνσεως όπως της προσαυξήσεως κατά 5 % που προβλέπεται από την πορτογαλική ρύθμιση επί της αξίας των εμπορευμάτων που εκτελωνίζονται μετά την εκπνοή των νομίμων προθεσμιών.

14 Η Πορτογαλική Κυβέρνηση φρονεί ότι η προσαύξηση αυτή αποτελεί αναγκαίο και πρόσφορο μέτρο επιβολής κυρώσεως για τη μη τήρηση των διατυπώσεων και προθεσμιών που προβλέπονται από τον κανονισμό 4151/88 και παροτρύνσεως των επιχειρηματιών για την τήρησή τους. Εξάλλου, ισχυρίζεται ότι η εν λόγω προσαύξηση δεν μπορεί να θεωρηθεί ως επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος προς δασμό, κατά την έννοια των άρθρων 9 επ. της Συνθήκης, εφόσον δεν οφείλεται στο γεγονός ότι τα εμπορεύματα έχουν διέλθει τα σύνορα αλλά μόνον στη μη τήρηση των νομίμων προθεσμιών εκτελωνισμού.

15 Αντιθέτως, η Επιτροπή έχει τη γνώμη ότι η επίδικη προσαύξηση πρέπει να χαρακτηρισθεί ως επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος, εφόσον εφαρμόζεται μόνον σε εισαγόμενα προϊόντα, δεν αντιστοιχεί σε παροχή οιασδήποτε υπηρεσίας, ούτε δε αποτελεί αναγκαίο μέτρο για να ρυθμιστεί η κατάσταση των εμπορευμάτων, κατά την έννοια του άρθρου 19 του κανονισμού 4151/88.

16 Το ζήτημα εάν μια τέτοια προσαύξηση αποτελεί επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος απαγορευόμενη από τα άρθρα 9 επ. της Συνθήκης δεν τίθεται υπό τις περιστάσεις που περιγράφει το αιτούν δικαστήριο. Πράγματι, το δικαστήριο αυτό ερωτά το Δικαστήριο ως προς την ερμηνεία της κοινοτικής ρυθμίσεως που εφαρμόζεται στα εμπορεύματα που εισέρχονται στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας πριν από τη θέση τους σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός των κρατών μελών. Όπως προκύπτει από το άρθρο 9, παράγραφος 2, της Συνθήκης, οι διατάξεις που απαγορεύουν μεταξύ των κρατών μελών τους δασμούς και τις επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος δεν εφαρμόζονται σ' αυτά τα εμπορεύματα.

17 Όσον αφορά το εμπόριο με τις τρίτες χώρες, η Συνθήκη δεν περιλαμβάνει ρητές διατάξεις ανάλογες προς εκείνες οι οποίες απαγορεύουν, στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, τις επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος προς δασμούς (βλ. απόφαση της 1ης Ιουλίου 1969, 2/69 και 3/69, Sociaal Fonds voor de Diamantarbeiders, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 59, σκέψη 28). Εντούτοις, η θέσπιση του κοινού δασμολογίου συνεπάγεται ότι, μετά την εισαγωγή του δασμολογίου αυτού, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να επιβάλλουν μονομερώς νέες επιβαρύνσεις επί των εισαγωγών απευθείας προελεύσεως τρίτων χωρών ή να ανυψώνουν το επίπεδο των υφισταμένων επιβαρύνσεων κατά το χρονικό αυτό σημείο (βλ. απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 1973, 37/73 και 38/73, Sociaal Fonds voor de Diamantarbeiders, Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 883, σκέψη 22).

18 Όπως παρατήρησε ο γενικός εισαγγελέας στην παράγραφο 24 των προτάσεών του, μια επιβάρυνση όπως η επίδικη προσαύξηση δεν εφαρμόζεται παρά μόνον σε ιδιαίτερες καταστάσεις οι οποίες χαρακτηρίζονται από το γεγονός ότι ο εισαγωγέας δεν τήρησε ορισμένους τελωνειακούς κανόνες και επιθυμεί ο ίδιος να κάνει χρήση της δυνατότητας τακτοποιήσεως της καταστάσεως. Επομένως, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως δασμός ή επιβάρυνση που επιβάλλεται γενικώς επί των προϊόντων που εισάγονται από τρίτες χώρες και θίγει κατ' αυτόν τον τρόπο τον ενιαίο χαρακτήρα του κοινού δασμολογίου.

19 Ο κανονισμός 4151/88 δεν προέβλεψε συγκεκριμένη διοικητική κύρωση σε περίπτωση παραβάσεως των διατάξεων του άρθρου 15, οι οποίες επιβάλλουν η διασάφηση για ελεύθερη κυκλοφορία ή η αίτηση για να δοθεί άλλος τελωνειακός προορισμός να υποβάλλεται μέσα στις καθορισμένες προθεσμίες. Όπως ήδη τονίσθηκε στη σκέψη 10 της παρούσας αποφάσεως, το άρθρο 19 του κανονισμού αυτού αφήνει, εντούτοις, στην τελωνειακή αρχή τη μέριμνα να λάβει κάθε απαραίτητο μέτρο, συμπεριλαμβανομένης της πωλήσεως, προκειμένου να ρυθμιστεί η κατάσταση των εμπορευμάτων μετά την εκπνοή των προθεσμιών αυτών.

20 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, που έχει επιβεβαιωθεί από τις αποφάσεις της 8ης Ιουνίου 1994, C-382/92, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου (Συλλογή 1994, σ. I-2435, σκέψη 55), και C-383/92, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου (Συλλογή 1994, σ. I-2479, σκέψη 40), οσάκις κοινοτική οδηγία δεν προβλέπει ειδική κύρωση σε περίπτωση παραβάσεως των διατάξεών της ή παραπέμπει, ως προς το σημείο αυτό, στις εθνικές νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις, το άρθρο 5 της Συνθήκης επιβάλλει στα κράτη μέλη να λάβουν κάθε πρόσφορο μέτρο που θα εγγυάται την εφαρμογή και την αποτελεσματικότητα του κοινοτικού δικαίου. Προς τούτο, μολονότι διατηρούν διακριτική ευχέρεια ως προς την επιλογή των κυρώσεων, τα κράτη μέλη πρέπει να μεριμνούν ώστε να προβλέπονται κυρώσεις για τις παραβάσεις της κοινοτικής ρυθμίσεως υπό ουσιαστικές και διαδικαστικές προϋποθέσεις ανάλογες προς τις ισχύουσες για παραβάσεις παρεμφερούς φύσεως και σημασίας του εθνικού δικαίου και, εν πάση περιπτώσει, προσδίδουσες στην κύρωση αποτελεσματικό, ανάλογο και αποτρεπτικό χαρακτήρα.

21 Όσον αφορά τις τελωνειακές παραβάσεις, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι, ελλείψει εναρμονίσεως της κοινοτικής νομοθεσίας στον τομέα αυτόν, τα κράτη μέλη είναι αρμόδια να επιλέγουν τις κυρώσεις που θεωρούν κατάλληλες. Οφείλουν πάντως να ασκούν την αρμοδιότητα αυτή, τηρώντας το κοινοτικό δίκαιο και τις γενικές αρχές του και, κατά συνέπεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας (βλ. απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 1992, C-210/91, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλογή 1992, σ. I-6735, σκέψη 19).

22 Ο σκοπός μιας επιβαρύνσεως όπως η επίδικη προσαύξηση, που συνίσταται στην επιβολή κυρώσεων στους επιχειρηματίες που δεν έχουν τηρήσει τις διατυπώσεις και προθεσμίες που προβλέπει το άρθρο 15 του κανονισμού 4151/88, δεν φαίνεται αντίθετος προς το κοινοτικό δίκαιο. Όπως ισχυρίζεται η Πορτογαλική Κυβέρνηση, ελλείψει τέτοιου μέτρου, η μη τήρηση των προβλεπομένων διατυπώσεων δεν θα είχε τελικά καμιά συνέπεια για τον επιχειρηματία στον οποίο θα είχε επιτραπεί να τακτοποιήσει την κατάστασή του μετά την εκπνοή των προθεσμιών. Η επαπειλούμενη κύρωση σκοπεί επομένως στο να παροτρύνει τους επιχειρηματίες να δρουν μέσα στις προβλεπόμενες προθεσμίες και να επιβάλλονται κυρώσεις σε αυτούς οι οποίοι, επειδή δεν το έπραξαν, αναγκάζουν τις τελωνειακές αρχές να προβούν, όπως ενδείκνυται βάσει του άρθρου 19 του κανονισμού 4151/88, στο έσχατο μέτρο της πωλήσεως, με τους κινδύνους απωλειών που προκύπτουν συναφώς.

23 Ούτε η εξάρτηση της τακτοποιήσεως της καταστάσεως των εμπορευμάτων από την επιβολή επιβαρύνσεως που προβλέπεται ως κύρωση φαίνεται αντίθετη προς το κοινοτικό δίκαιο. Πράγματι, η προϋπόθεση αυτή δεν αποτελεί παρά μέτρο ασφάλειας προοριζόμενο να εξασφαλίζει την πραγματική καταβολή του ποσού της επιβαρύνσεως.

24 Όσον αφορά το ύψος της κυρώσεως, είναι ουσιώδες να έχει καθοριστεί αυτή, σύμφωνα με την προαναφερθείσα νομολογία, υπό συνθήκες ανάλογες με αυτές που ισχύουν στο εθνικό δίκαιο για παραβάσεις της αυτής φύσεως και σημασίας και οι οποίες, εν πάση περιπτώσει, προσδίδουν στην κύρωση αποτελεσματικό, ανάλογο και αποτρεπτικό χαρακτήρα. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να κρίνει εάν η επιβάρυνση κατά 5 % που προβλέπεται από την πορτογαλική ρύθμιση επί της αξίας των εμπορευμάτων που εκτελωνίζονται μετά την εκπνοή των νομίμων προθεσμιών είναι σύμφωνο προς τις αρχές αυτές.

25 Επομένως, στο δεύτερο και τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 19 του κανονισμού 4151/88, δεν αντιτίθεται στο να απαιτεί η τελωνειακή αρχή την καταβολή άλλου ποσού εκτός των δασμών και των ενδεχομένων

επιβαρύνσεων που προκύπτουν από την προσωρινή εναπόθεση των εμπορευμάτων προκειμένου να αποδεχθεί διασάφηση για τη θέση τους σε ελεύθερη κυκλοφορία μετά την εκπνοή των προθεσμιών που προβλέπονται στο άρθρο 15, παράγραφος 1, του ιδίου κανονισμού, υπό τον όρο ότι το ύψος του ποσού αυτού καθορίζεται τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας και υπό προϋποθέσεις ανάλογες προς τις ισχύουσες στο εθνικό δίκαιο για παραβάσεις της αυτής φύσεως και σημασίας. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να κρίνει αν η επίδικη προσαύξηση είναι σύμφωνη προς τις αρχές αυτές.

Επί των δικαστικών εξόδων

26 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Πορτογαλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, οι οποίες κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με διάταξη της 20ής Ιανουαρίου 1994 το Tribunal Fiscal Aduaneiro de Lisboa, αποφαίνεται:

1) Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 4151/88 του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για τον καθορισμό των διατάξεων που εφαρμόζονται για τα εμπορεύματα τα οποία εισέρχονται στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, δεν αντιτίθεται στο να αποδέχεται η τελωνειακή αρχή, μετά την εκπνοή των προθεσμιών που

προβλέπονται στο άρθρο 15, παράγραφος 1, διασάφηση για τη θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων που εισέρχονται στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας.

2) **Το άρθρο 19 του προαναφερθέντος κανονισμού 4151/88, δεν αντιτίθεται στο να απαιτεί η τελωνειακή αρχή την καταβολή άλλου ποσού εκτός των δασμών και των ενδεχομένων επιβαρύνσεων που προκύπτουν από την προσωρινή εναπόθεση των εμπορευμάτων προκειμένου να αποδεχθεί διασάφηση για τη θέση τους σε ελεύθερη κυκλοφορία μετά την εκπνοή των προθεσμιών που προβλέπονται στο άρθρο 15, παράγραφος 1, του ιδίου κανονισμού, υπό τον όρο ότι το ύψος του ποσού αυτού καθορίζεται τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας και υπό προϋποθέσεις ανάλογες προς τις ισχύουσες στο εθνικό δίκαιο για παραβάσεις της αυτής φύσεως και σημασίας. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να κρίνει αν η επίδικη προσαύξηση είναι σύμφωνη προς τις αρχές αυτές.**

Edward Puissochet Gulmann

Jann Sevón

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 26 Οκτωβρίου 1995.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

D. A. O. Edward